

Časopis „NAPREJ“ izhaja dvakrat mesečno in sicer 4. in 18.

Uredništvo, administracija in ekspedicija: Idrija št. 75.

Vse denarne pošiljatve na naslov:

Upravništvo „Naprej“.

Vse dopise in spise na uredništvo.

NAPREJ!

Lastnik lista:

„Idrijska okrajna organizacija.“

Naročnina za celo leto: v Idriji (brez donajanja na dom): K 1.92, (z donajanjem na dom): K 2.40, po pošti K 2.50; v Nemčijo 3 krone.

Posamezne številke 8 vin.

Prebivalstvu sodnih okrajev Idrija, Logatec, Cerknica in Vrhnika v prevdarek!

Mal košček programa socialno-demokratske stranke se je zopet uresničil! Zahteva socialne demokracije: da naj se uvede splošna, direktna, enaka in tajna volilna pravica v državni zbor, postala je zakon. Mogočne manifestacije in demonstracije socialno-demokratskega delavstva so dosegle uspehe. Koncem januarja t. l. se je tudi že zaključil krivični privilegijski parlament. In prihodnji državni zbor bodo že tvorili možje, kateri bodo izvoljeni na podlagi splošne, direktne, enake in tajne volilne pravice! Odslej ima vsak državljan pri volitvah v državni zbor enako volilno pravico. Glas delavca, kmeta, obrtnika zaleže odslej prav toliko kot glas veletržca, veleposestnika, graščaka, grofa ali barona!

Posel državnozbornega poslanca ni male važnosti! Tudi ni potem male važnosti, po kakšni volilni pravici se voli državnozborni poslance! V državnem zboru se kujejo postave, po katerih se mora ravnati in katerim mora biti pokoren vsak, kdor hoče živeti v tej državi. Zategadelj je lahko umevno, zakaj se je socialno-demokratska stranka tako zelo potegovala za izpremembo krivičnega privilegijskega volilnega reda v smislu splošne in enake volilne pravice!

Velikanskega pomena je zato: **kdo je, kateri stranki pripada in kakšnega mišljenja je oni, ki se poteguje za zastopstvo ljudstva v državnem zboru.**

Starega, kurialnega parlamenta ni več! Bliža se pa že čas novih volitev v

novi državni zbor! Bliža se doba, ko začno tudi nastopati kandidatje za poslance v državni zbor splošne in enake volilne pravice!

Delavci! Obrtniki! Kmetje! Dobro je treba vsakega ogledati ter dobro premisliti: komu naj izročimo zastopstvo svojih krajev! Po našem mnenju je za naše kraje najprimernejši zastopnik **mož socialno-demokratskega mišljenja, kandidat socialno-demokratske stranke.**

Kaj hoče načeloma socialna demokracija?

Socialno-demokratska stranka stremi edina izmed obstoječih političnih strank po osvobojenju ljudstva iz okovov gospodarske odvisnosti, političnega zatiranja in duševnega propadanja.

Socialno-demokratska stranka edina obsoja vse predpravice posameznih narodov prav tako kot vse predpravice po rojstvu in rodu. Socialna demokracija zahteva povsod popolno enakopravnost!

Socialna demokratska stranka edina **obsoja in pobija** vsako omejitev svobodne besede, govornje in pisane in zahteva osebno in gospodarsko svobodo za vsakogar; vsakomur naj bode prosto svobodno povedati svoje mnenje, svobodno zaslužiti kruh ter si uravnati življenje po svoji volji in potrebi!

Delavci! Obrtniki! Kmetje! Mi vsi čutimo gospodarsko odvisnost!

Delavec komaj živi, robota dannadan, neprenehoma giblje kot ura — plodov svojega dela pa ne vživa. Preskrbljen ni za stare dni, preskrbljeni niso njegovi otroci, če

umrje ali postane invalid. Delavčeva žena nima preskrbe, če izgubi moža, če se mož postara ter izgubi moč, brez katere ne more delati!

Obrtnik komaj diha. Konkurenca ga ubija. Veliki kapital požira enega obrtnika za drugim. Tudi zanj, za njegovo ženo in njegove otroke ni preskrbe... Kakor je privilegovani državni zbor pozabil na delavca-trpina, tako je pozabil na obrtnika.

Kmeta tare vse polno nadlog. Veliki davki ga stiskajo k tlom. Militarizem mu odvzema in odtuja v najboljših letih sinove. Militarizem povzroča pa tudi, da ga davki teže, ker baš militarizem poje največ državnih dohodkov. Država pa tudi ne da kmetu zadostnih strokovnih šol, da bi se izobrazil v modernem načinu kmetovanja. Kmetiške zadruga ne dobe one pomoči, katero bi morale dobiti, če bi hotele biti res podpora kmetu v težkih dneh.

Politično zatiranje in duševno propadanje pa duši nas vse! N. pr.: Kri vični in povsem nevtemeljeni občinski volilni red povzroča, da volilci tretjega razreda nimajo nobenega upliva v občini. Par davkopllačevalcem I. in II. razreda je dana popolna oblast nad občino! Velika množica občinarjev, delavcev, kajzarjev, malih in srednjih posestnikov nima vsled tega nobenega upliva na razvoj občinskega gospodarstva in občinske politike! Pri volitvah v cestne odbore, v zdravstvene svete, v deželne zbore, pri današnji sestavi volilnega reda za vse te korporacije, ne pridejo ne delavec, ne mali kmet in ne obrtnik prav nič v poštev. Vsled političnega zatiranja najgrje vrste so izločeni nepremožni sloji prebivalstva od upliva na vse te korporacije, ki se jih direktno prav silno dotičejo.

Pomanjkanje dobrih ljudskih šol, pomanjkanje meščanskih šol, pomanjkanje strokovnih kmetiških šol in pomanjkanje obrtnih strokovnih učilišč povzroča, da nedostaja našemu ljudstvu potrebne izobrazbe. Treba je, da se ljudske šole pomnože, da se ustanove v vsakem večjem kraju meščanske šole, da se ustanove strokovna kmetiška in obrtna učilišča z dostojno plačanim učiteljskim osebjem! . . .

Delavci! Obrtniki! Kmetje! Premotrite program socialne demokracije, preglejte delo socialne demokracije za uresničitev programa, pretehtajte vse njene čine in uvideli bode, da je socialna demokracija res edina prava zastopnica delavskega in kmetiškega ljudstva!

Zato tudi oddajte pri bližajočih se volitvah glas kandidatu socialno-demokratske stranke, ki bo vedno z vso dušo in z vsem srcem zastopal vse one, ki delajo in trpe!

Kandidat socialno-demokratske stranke za naš volilni okraj (sodne okraje Idrija, Logatec, Cerknica in Vrhnika) je:

JOSIP KOPAČ

strokovni tajnik v Trstu.

Kmetje! Obrtniki! Delavci! Zapišite na volilni listek ime tega kandidata!

Volilni odbor.

K volitvi v bratovsko skladnico.

Priporočamo k volitvi volilnih mož za občni zbor bratovske skladnice nastopne kandidate:

Severozahodna jama:

1. Kogej Jakob III.	20. Uršič Franc
2. Kogej Josip II.	21. Albrecht Ivan IV.
3. Kunstelj Ivan II.	22. Šinkovec Luka
4. Čar Ivan IV.	23. Ambrožič Anton
5. Tratnik Ivan XIII.	24. Bezeljak Janez
6. Vončina Fr. XI.	25. Mrovlje Ivan
7. Franko Fr. II.	26. Alič Leop.
8. Reven Franc II.	27. Likar Jernej I.
9. Jazbar Bernard	28. Kalan Fr. II.
10. Šulgaj Franc II.	29. Gantar Urban
11. Tušar Ivan IV.	30. Terpin Anton
12. Velikanje Fr. V.	31. Poženel Josip
13. Tušar Bartl I.	32. Vojska Anton
14. Ogrič Jakob.	33. Tratnik Val. IV.
15. Seljak Ivan VI.	34. Poženel Anton IV.
16. Bedenk Rafael	35. Koler Anton IV.
17. Bedenk Leopold	36. Bizjak Fr. IV.
18. Batagelj Franc	37. Velikanje Andrej
19. Vončina Fr. XVIII.	38. Gnjezda Val.

39. Velikanje M. II. 41. Štajer Fr. II.
40. Vončina Ant. IV. 42. Križič Ivan.

Južnovshodna jama:

1. Logar Josip II.	15. Zelenec Ivan II.
2. Pelhan Andrej	16. Šinkovec M. II.
3. Mohorič Leopold	17. Kobal Fr. IV.
4. Jeram Franc	18. Moravec Simon
5. Jereb Anton IV.	19. Guzelj Franc
6. Filipič Tomaž	20. Jereb Andrej III.
7. Uršič Alojzij	21. Jereb Janez VIII.
8. Jurman Ignacij	22. Jurjavčič Iv. VI.
9. Brus Tomaž	23. Šinkovec Fr. VI.
10. Čar Janez III.	24. Rupnik Leop. I.
11. Liker Fr. VII.	25. Vojska Franc
12. Kos Anton II.	26. Velikanje Janez I.
13. Bajc Jodak II.	27. Tušar Peter
14. Lapajne Fr. IX.	

Tovarna:

1. Rupnik Val. I.	10. Straus Ivan
2. Kokalj Iv. II.	11. Šinkovec Fr. III.
3. Jereb Anton III.	12. Ferjančič Peter
4. Jurjavčič Matevž	13. Kogej Ivan X.
5. Peternel Fr. II.	14. Liker Anton IX.
6. Hladnik Josip III.	15. Liker Jakob
7. Mlakar Josip	16. Jordan Ivan
8. Hladnik Fr. VI.	17. Prelovec Valentin
9. Filipič Ivan	18. Kumer Fr. II.

Stavbni oddelek in gozdarski delavci:

1. Kočevar Tomaž	6. Burnik Ivan
2. Curk Ivan	7. Eržen Fr. IV.
3. Ipavec Janez	8. Križič Vencel
4. Krašna Matevž	9. Grum Anton
5. Žumer Josip	10. Majnik Valentin.

Rudarji! Volite enoglasno te može, ki so že dosedaj zastopali vas na občnih zborih!

Volitev se vrši dne 24. t. m. dopoldne. Vsa pojasnila se dobe v podružnici Unije rudarjev v Idriji.

Povišanje plač duhovnikom.

«Popreje pride velblod skozi šivankino uho kot bogatin v nebesa.»

Kristus.

Državni zbor celih šest let ni nič delal. Ko se je pa vsled ogromnih manifestacij zavrednega delavskega ljudstva vsprejela reforma

volilnega reda, prišla je naenkrat «delavnost» v gospode poslance. Še v poslednji seji je bilo podanih 43 interpelacij in dva predloga, akoravno so dotični interpelujoči in predloge stavlajoči gospodje dobro vedeli, da nimajo te interpelacije nobene vrednosti več, ker vlada niti odgovora na nje dati ne more, ker je bila ravno — zadnja seja. Vsakdo pač lahko ugane, zakaj se je to delalo; — volilcem je bilo potreba nasuti peska v oči. Sploh so bili mnogi predlogi zgolj radi tega tako nujno obravnavani, ker se je poslancem zdelo potrebno, pridobiti volilce za novo volilno kampanjo. Eden meščanski poslanec je hotel preteči drugega v dajanju dobrot — volilcem, ki kaj odneso. Uradniške plače so bile baš radi tega tako hitro in ugodno rešene, ker «uradništvo tvori veliki kontingent volilcev». Najinteresantnejša komedija pa se je odigrala pri razpravi o povišanju plač duhovnikov. **Pet milijonov kron** se je dalo duhovništvu iz državnega denarja, iz žepov davkoplačevalcev!

Zvišanje duhovniških plač se ni zgodilo po zakonu, kajti po postavi bi imela biti v vsaki občini urejena cerkvena občina. Če bi duhovnik ne mogel biti živ iz svojih dohodkov, morali bi ga rediti oni, ki ga potrebujejo. Zvišanje duhovniških plač pa tudi ne odgovarja prirodni pravici, kajti ni potrebe, da se je zgodilo. Vprašanje: ali so duhovniki v taki potrebi, da zaslužijo zvišanje plače — se mora vendar odgovoriti zanikujoče! Res je, da je nekaj kaplanov, ki imajo slabe dohodke, to so tiste, ki so na takozvanih «farah za kazen», na kaznilniških farah, ali: velika večina duhovnikov ima ogromne dohodke. Škofje imajo posestva večja kot največji veleposestniki. Glejte posestva škofa Jegliča, nadškofa Kohna i. t. d. Ako bi se res hotelo odpomoči kaplanom, seglo naj bi se na tiste, ki so v prvi vrsti dolžni to storiti! Duhovniki pač niso uslužbenci države, ampak uslužbenci Rima. To se jasno vidi na Francoskem, ko se je duhovništvo državi naravnost uprlo.

Zakaj smo socialni demokratje proti zvišanju duhovniških plač, je jasno razložil poslanec Schuhmaier v drž. zboru, ki je dejal:

«Ako se kmetom zgodi nesreča, da jim toča pobije pridelke, tedaj je podpora države tako majhna, da po navadi tisti, ki podporo največ potrebujejo, prav malo ali nič ne dobé. Tista vlada, ki ima na leto **pet milijonov** za zvišanje duhovniških plač, da obrtnikom na leto le 738.000 kron, od te svote pa pripada na podporo malih obrtnikov le 301.000 kron. Za delavce pa dá vlada le 668.000 kron; toliko namreč stanejo obrtni inspektorati na leto, ki so edina ustanova v Avstriji, ki je v prid delavskemu ljudstvu. Za delavce in male obrtnike skupaj ima na leto vlada komaj en milijon, dočim ima za duhovnike, ki za državo ničesar ne store, takoj pet milijonov. Tista država, ki je zboljšala državnim slugam in drugim nižjim uslužbencem, ki so res v revščini, njih plače za 10 vinarjev na dan — tista država ima za duhovništvo milijone... Ali tudi v Avstriji pride čas, ko se bode spoznalo, da naj vsaka cerkev plača svoje duhovnike iz svojih dohodkov. Katoliška cerkev je sploh največje podjetje, ki sploh eksistuje, ima svoje stalne dohodke, ki so dovolj veliki, da se uslužbenci te cerkve sijajno plačajo!

Cerkev ima ogromna bogastva, ki se vsako leto množe. In sramota je za cerkev, da pošilja svoje duhovnike po svetu, da berčijo mile darove. — Ako hoče kdo trditi, da avstrijska cerkev ni bogata, morem dokazati iz lastnih cerkvenih izkazov, katere je izdala c. kr. centralna statistična komisija v Avstriji, da je res, kar pravim.

Leta 1835. je znašalo v Avstriji cerkveno premoženje 114 milijonov kron. L. 1905. pa je znašalo že 950 milijonov kron. In ker je dokazano, da se cerkveno bogastvo v Avstriji pomnoži vsako leto za 25 milijonov kron, bode konec leta 1907. znašalo to premoženje 1000 mil. kron.

Omeniti pa je treba pri tem, da je resnično premoženje cerkve veliko večje, nego je priznано. (Gori navedene številke je cerkev sama priznala vladi!!) Cerkev poseduje velike industrijske zavode, cerkev je največja veleposestnica. Ona je povsod, kjer se kaj za služi. Slabih kšeftov nikjer ne dela!

14.248 duhovnikov je v službi duhovniške uprave v Avstriji. Ako k njim še prištejemo 26.969 redovnikov, ki prebivajo v 1018 samostanih — imamo približno 41.000 oseb, ki stoje proti nam kot sovražna armada, ki neprestano deluje proti svobodnemu mišljenju in ravnanju. Na Francoskem se je pokazalo, da cerkev le toliko časa podpira državo, kolikor časa jo more izkoriščevati. Cerkev je navajena le jemati, če se ji pa hoče kaj vzeti, potem je joj, da je groza.

Ako mi dajemo ti gospódi še kaj iz državnih sredstev, s tem krepimo ono moč, ki je nam vsem sovražna in ki je sovražna vsemu svobodnemu mišljenju in vsi pravi izobrazbi. Že to, kar klerikalci delajo s šolo, pokazuje, s kako nevarno močjo imamo opravka. Zelo čudno je že to, da se oni gospodje, ki so celibatarji ter nimajo vsled tega nobenih otrok, tako rujejo za otroke drugih ljudij in se celo proglašujejo za edino poklicane in izvoljene vzgojevalce!

Prav določno razlikujem krščanstvo in klerikalizem ter vero. Krščanstvo nima s klerikalci nič skupnega. Krščanstvo v katoliškem veroizpovedanju so klerikalci ubili. Delavstvo mora v klerikalcih videti sovražnike izobrazbe in napredka, zlasti pa še sovražnike delavstva! Če je zvišanje plač duhovništvu potrebno, je to stvar cerkve, ne pa države, in zato bodo in so socialni demokratje proti temu nujnemu predlogu.»

Tako je govoril poslanec Schuhmeier. In priznati se mora, da je govoril prav! Cerkev je bogata kakor nihče. Ljubljanska škofija sama ima n. pr. ogromna bogastva. In tudi posamezni župniki niso prav nič v skrbeh za svoj obstanek! Poglejmo le v farovže od Žirov preko Idrije na Črni vrh! In dohodki teh mož! Pogrebi, krsti, poroke, maše itd. itd. Kako žive pa delavci, kako se mučijo na vse pretege, da zaslužijo par soldov za svoje životarenje. Idrijski rudnik je državni rudnik — in kedaj se oglasi idrijski rudar za zboljšanje mezde, pravi vlada: ni, ni, ni. Za duhovništvo pa je bilo takoj pet milijonov! In duhovniki nimajo žen, nimajo otrok!

Meščanski poslanci so pač dobro vedeli, komu se imajo prikupiti za bodoče volitve. Duhovništvo ima moč nad delavskim in kmetijskim ljudstvom! Zato niso meščanski poslanci ničesar storili za delavce, obrtnike in kmete, kajti za te se jim ni bati. Duhovni gospodje jim zapovedo: tako boste volili —

in nezavedno ljudstvo voli na komando! Zato so zboljšali plače duhovnikom za pet milijonov. za kar jim ti ne bodo nehvaležni. Bližajoče volitve bodo dokaz tega!

Delavci! Obrtniki! Kmetje! Preberite ta članek, premislite ga dobro ter stopite v vrste bojevnikov proti klerikalizmu.

Zadružništvo.

Občni zbor «Občnega konsumnega društva» se je vršil 10. t. m. ob obilni udeležbi članov. Na dnevnem redu so bile točke: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo računov za leto 1906, poročilo o delovanju zadruga v letu 1906, poročilo nadzorništva in podelitev odveze. 3. Volitev predstojništva. 4. Volitev treh članov nadzorništva in štirih namestnikov; 5. Ureditev odpovedne dobe hranilnim vlogam. 6. Slučajnosti. — Predsednik nadzorništva konstatira sklepčnost, imenuje tri overovatelje zapisnika ter prebere dnevni red. Ad 1. Čitanje zapisnika se odkloni. Ad 2. se prečitajo računi za leto 1906. Ravnatelj Kristan pojasni, da so v računskem zaključku natiskane napake: Na strani 4. naj stoji 70.397·48 mesto 78.397·40. Na str. 6. naj se v rubriki dohodki tako čita:

Člani vrnili znamk za	K	12.025·35
Obresti od kredita in drugo	»	121·76
Blaga prodali za K 201.101·09		
in sicer v prodaj. (brez moke) K 134.518·35		
plačan kredit	»	2.286·90

Na isti strani v rubriki izdatki pa naj se bere: Na račun dolga Podroteje se je izplačalo:

v okrajno hranilnico	K	2.400—
v bratovsko skladnico	»	774·58

Na račun hiš 446 in 507 se je izplačalo:

v okrajno hranilnico	K	600—
v bratovsko skladnico	»	46·74

Izplačali ml. Kogej. otrokom K 590·48

Vložili v velenakupno družbo » 250—

Vložili v okrajno hranilnico . . . . . » 45·50

Posodili čipkarski zadrugi . . . . . » 19.532·78

Članom posodili znamk . . . . . » 11.939·58

Obresti plačali za Podrotejo » 1.800·67

Na strani 7. naj se bere:

Splošna užitnina	K	1.518·90
Najemnina	»	505—

Ravnatelj prosi člane, naj tako v računih popravijo, ker je tiskarski škrat napravil te pomote v svoji porednosti.

Dohodkov smo imeli (nadaljuje ravnatelj) 275.813 K 55 vin., izdatkov 272.760 K 89 vin. Čistega dobička izkazujemo 10.260 K. Aktiva zadruga iznašajo: 152.251 K 47 vin. V letu 1906 smo sploh napravili zelo lep napredek. Napredek pa se kaže v celi zadnji triletni dobi. Odkazuje člane na tiskano poročilo, kjer je vse natanko obrazloženo ter pojasnjuje neke postavke.

V imenu nadzorstva poroča sodr. Alojzij Uršič, ki naznani, da so računi pravilni ter priporoča, da se odobre, predstojništvu pa da odvezo. — Vsprejeto.

Pri volitvi predstojništva se izvoli stare člane predstojništva enoglasno.

Pri volitvi nadzorništva se izvoli sodr. A. Kosa, Fr. Kobala in Fr. Guzelja za nadzornike, sodruga Ivana Kogejja X., Ivana Tratnika VIII., Jodaka Bajca in Matevža Šinkovca pa za namestnike.

Odpovedna doba hranilnim vlogam se uredi nastopno:

200 kron se lahko vzdigne takoj.

500 » proti entedenski odpovedi.

1000 » proti dvatedenski odpovedi.

2000 » proti enomesečni odpovedi

nad 2000 » po pogodbi.

Pri raznoterostih se uredi zvišanje plač dvema uslužbencema ter se sklene naložiti predstojništvu, da to uredi službeno pragmatiko za uslužbenca.

Sklene se dalje težo močnatih vreč zmanjšati. — Ob zaključku zbora je izpregovoril par prav umestnih besed sodrug J. Kopač.

Občni zbor se je izvršil v prav lepem redu. Razprave so bile dostojne, zmerne, brez običajnih nerazumljivosti. Pravo veselje je prisostvovati tako stvarnemu zboru.

«Občno konsumno društvo» v Idriji je v letu 1906 pokazalo, da je vsestransko kosnalogi, katero si je naložilo. Na članih je, da bo v letu 1907 istotako. Kakor kaže početek, se nam je nadejati prav lepih uspehov. Člani tudi pristopajo od dne do dne. Samo v januarju 1907 jih je pristopilo 11, kar je dokaz lepega napredovanja. Delavci! Oklenite se «Občnega konsumnega društva»!

ZMES.

Kako se plača akcionarjem, kako delavcem? Tekstilna tovarna akcijske družbe «Kosmonos» je napravila v poldrugem letu 2,036.150 kron čistega dobička; 17% se bo razdelilo dividende med akcionarje. Delavci ne dobe nič, ker imajo le pravico delati, trpeti in gladovati! Kapitalisti spravijo brez dela dva milijona v žep, delavec za celo leto dela — nič!

Na Ogrskem ga ni dne, da ne bi pisali časopisi o kakem novem škandalu. Najnovejši je s posl. Polonyjem, ki je tudi c. kr. minister pravosodja. Polonyi je sploh značilna oseba madjarske buržoazne družbe. Po poklicu advokat — politično Košutovec — po značaju: brez značaja. Budimpeštanski župan v penziji, Halmos, ga je obdolžil, da je svoj mandat občinskega odbornika mesta Budimpešte izkoriščeval tako, da je bogatel. Po

Halmosu je nastopil glavni urednik časopisa «Magyar Szó», ki je Polonyja kot ministra pravice obdolžil, da je kradel, da je po krivem prisegal, da je zločincem dajal zavetišče, da je bogatel iz dohodkov bordelov itd. Za tem urednikom prišel je posl. Lenghyjel, ki je obdolžil Polonyja še večjih neznačajnih činov — skratka: Polonyja, ki je kot minister pravosodja, faktično sodnik nad sodniki, vrhovni varuh nad zakoni, ki imajo kaznovati hudodelce, zločince itd, so ti trije možje predstavili svetu kot največjega zločinca ter ga — šefa vseh sodnij — prosili, naj jih toži. Polonyi se ni upal — dejal je, da je čist. Končno mu ni drugega preostajalo — odstopil je. Tožil ne bo, ker bi se še kaj drugega pokazalo! In Polonyi je bil najhujši sovražnik delavskega ljudstva.

Iz idrijskega okraja.

Bodoče državnozbornske volitve. Državni zbor je sodne okraje Idrija, Logatec, Vrhniko in Cerknico zvaril v eden volilni okraj. Volilci teh sodnih okrajev bodo tedaj skupaj volili enega poslanca v državni zbor na Dunaj. Naša socialno-demokratska stranka je po dogovoru organiziranih sodrugov iz Idrije, Žirov, Spod. Idrije, Konomelj, Črnega vrha, Logatea, Rakeka, Cerknice, Borovnice, Vrhnike in Preserja določila v zmislu sklepov skupnega strankarskega zbora kandidatom za naš okraj sodruga **Josipa Kopača**, strokovnega tajnika v Trstu. Sodrug Josip Kopač se je 10. t. m. predstavil na javnem shodu v Idriji in 11. t. m. v Rakeku, kjer je bila njegova kandidatura z navdušenjem soglasno sprejeta.

V Idriji se je 10. t. m. vršil imponanten ljudski shod. Dvorana pri «Črnem orlu» je bila natlačeno

polna. Sodrug Ant. Kristan je v par besedah pojasnil boj za volilno reformo, vsprejetje volilne reforme v državnem zboru, razdelitev volilnih okrajev, zvaritev okraja, v katerem volimo Idrijčani, ter je končno predstavil državnozbornskega kandidata za volilni okraj Idrija-Vrhnika-Cerknica-Logatec, katerega so dogovorno določili organizirani delavci teh krajev. Kandidat Josip Kopač iz Trsta se je nato oglašil za besedo ter v lepem govoru pojasnil delo v bodočem državnem zboru. «Socialni demokrat sem in kot socialni demokrat bom deloval, če bom izvoljen. Moj program je program socialne demokracije.» Omenjal je najrazličnejše naloge, katere bo imel izvršiti specialno še zastopnik tega volilnega okraja. Zborovalci so glasno odobravalni govorniku. Ko je sodr. A. Kristan po končanem govoru sodr. J. Kopača vprašal navzoče: Ali

odobrite kandidaturo sodr. Josipa Kopača? — vzdignile so se vse roke. Kdo pa ni zadovoljen? Na to vprašanje ni vzdignil nobeden roke. Splošno se je le čulo: Kopača bomo izvolili v državni zbor, zanj bomo delovali! Govorili so še sodrugi Ivan Straus, Tomaž Filipič in Ivan Kokalj, ki so vsi toplo priporočali kandidaturo sodr. Josipa Kopača. Sodr. I. Straus je priporočal tudi naročanje na «Rdeči Prapor», ki bo za časa volitev dnevnik. Sodr. I. Kokalj pa je pojasnjeval namen volilnega sklada ter pozivjal zbrane, naj prispevajo po mogočnosti v ta sklad. — Shod je bil prav lep ter se je volilno gibanje z njim prav lepo začelo. Na nas je sedaj, da storimo, kar je v naši moči!

Za volitve. Predsednikom volilnega odbora za državnozbornske volitve za okraj Vrhnika-Cerknica-Logatec-Idrija je izvoljen sodrug Anton Kristan, na katerega se je obračati v vseh volilnih rečeh. Njemu je nemudoma sporočiti vsak pojav glede volilnega gibanja. Zaupniki iz Hotedersice, Dol. Logatca, Planine, Žile pri Sv. Vidu, Polhovega gradca, Horjula, Borovnice, Preserje, Kamnika pri Preserju in Rovt naj takoj naznanijo svoje prave naslove!

Volitve volilnih mož za občni zbor bratovske skladnice se bodo vršile dne 24. t. m. Kandidate objavljamo na drugem mestu. Volilci! Rudarji! Volite enoglasno predlagane može!

Na občnem zboru «Občnega konsumnega društva» so bili za dobo treh let (od 1908 do 1911) izvoljeni v predstojništvo sodr. A. Kristan (ravnatelj); Ivan Podobnik (blagajnik) in Ivan Seljak (preglednik). Volitev se je izvršila enoglasno.

Shodi. V nedeljo, 17. t. m. se vrši v Idriji v prostorih rudarskega društva javni društveni shod soc. društva «Naprej» s predavanjem: O volilni svobodi. Predava sodr. Ant. Kristan. — Priporočamo sodrugom, da se shoda v obilnem številu udeleže. — **V Spod. Idriji** se pa vrši 17. t. m. popoldne javen društven shod z dnevnim redom: «Gospodarske in politične razmere.» — **V Borovnici** bo dne 17. t. m. javen shod z dnevnim redom: Bodoče volitve. Poročal bo sodr. J. Kopač. — Nadaljni shodi bodo v Žireh, Logatcu, Rakeku, Vrhniki, Cerknici in v Preserju. — Kjer bi sodrugi, delavci ali kmetje hoteli imeti kak shod, naj to takoj naznanijo na upravo našega lista, da bomo vedeli razpolagati s časom ter vsem pravočasno ustreči!

Poziv! Oni sodrugi, ki se hočejo posvetiti agitacijskemu poslu od sedaj do konca volitev, naj se oglase pri volilnem komiteju. Treba bo namreč, da napnemo vse moči; položaj je ugoden in s polno pravico upamo na zmago. Seve: vsak sodrug mora storiti v polni meri svojo dolžnost.

„Naprej“ se mora sedaj še vse bolj razširiti. Tudi v one kraje našega volilnega okraja mora priti, kjer ga dosedaj nismo imeli. Delavci! Širite svoj list!

„Rdeči Prapor“ bo dnevnik za čas volitev. Velja bo za dva meseca štiri krome. Delavci, naročite se po možnosti na dnevnik! Ako ne zmore eden, združita naj se dva ali trije ter ga naj skupno naroče!

Žepni koledar za l. 1907 se še dobi v našem upravnistvu. Komad 72 vin. Kdor ga še nima, naj seže po njem!

„Pod spovednim pečatom“. Krasni roman kaplana H. Kirchsteigerja se dobi v našem upravnistvu, komad 2 K 60 vin. Kdor hoče lepo in poučno čtivo, naj si nabavi ta roman.

Razglednice s papežem ter z resničnimi podatki o «revnem jetniku vaticanskem» se dobe po 6 vin. komad v naši upravi. kakor tudi v prodajalnah «Občnega konsumnega društva» v Idriji in Sp. Idriji. Ako se vzame 100 komadov, dobe se za pet kron.

„Slovenec“ se jezi nad temi razglednicami ter piše, da se je založnik za 10.000 papeževih sob zmotil. Mi bomo «Slovencu» in Oswaldu že pojasnili prav v kratkem, da ima njih laž kratke noge. Sedaj nimamo časa, imamo več nujnejšega in vrednejšega dela!

Stanovanjska beda postaja v Idriji tudi neznosna. Vsled slabih stanovanj zbole cele moožice ljudij. Stanovanja so po večini majhna, tesna, z malimi okni ter vlažna. Mraz hudo pritiska — zrak se okuži, in že se zaleže kal uničevalne bolezni. V januarju je malone vsaki delavski družini nekaj ljudij bolehalo. Potreba bo, da se vpelje stanovanjska inspekcija. Zdravstvenega odseka dolžnost je, da pregleda tudi stanovanja in kjer najde nerabno stanovanje, da sporoči to županstvu, ki naj stori nadaljne korake. C. kr. erar bi se pač tudi lahko požuril z zidanjem stanovanj za rudarje. Stanovanjska beda je prišla do vrhunca.

Volilni sklad. Opozarjamo vse sodruge na volilni sklad! Prispevki v volilni sklad naj se pošiljajo oziroma oddajajo sodrugom Ivanu Kogejju, Tomažu Brusu, Ivanu Podobniku (v pisarni «Občnega konsumnega društva») in Antonu Kristanu v Idriji, sodr. Jakobu Kogejju ter Avgustu Rutarju v Spodnji Idriji.

Sirotinski svät. 24. januarja dopoldne se je vršilo posvetovanje članov sirotinskega sveta. Iz razprave se je razvidelo, da je revščina v Idriji do neba kričeča. Sirote žive v pomanjkanju. Provizionisti gladujejo, celo slučaji se pripete, da ljudje vsled prevelike bede zblaznijo. Tako je n. pr. nedavno zblaznela Marija Koler, žena upokojenega rudarja, mati več nedcraslih otrok. Upokojeni rudar Koler je služboval pri erarju 42 let, je sedaj gluha, napol slep ter nezmožen za vsako delo. Njegova penzija znaša 19 kron 17 vinarjev ter naturalne prejemke žita in drv. Od tega denarja da 4 krome za stanovanje — za prehranjenje mu ostane še 15 kron. — Vsled tega je beda v rodbini grozna, katera je seveda tudi provzročila, da je žena zblaznela. — V Idriji zblazni vsako leto nekaj žen, in vzrok tega je le pomanjkanje. — Iz poročil vseh sirotinskih očetov je bilo posneti, da je stanje sirot v Idriji prav

zelo žalostno in da je zadnji čas, da se ukrene nekaj, kar bi odpomoglo iz tega stanja. — Sirotinski sveti niso napačna uredba, ako jim le na čelu stoji mož, ki ima srce na pravem mestu ter rabi v pomoč res ljudi, ki se zanimajo za vsprejeto nalogo. Veliko se da pomagati — zlasti v Idriji pa je v sirotinskem oziru pomoč prav zelo potrebna.

Vabilo

na

redni letni občni zbor ženskega društva „Vede“

ki se bo vršil

10. marca t. l. ob 2. uri popoldne
v prostorih sodr. A. Kogej, I. nadst.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo blagajničarke in pregled računov.
3. Volitev odbora.
4. Predlogi in nasveti.

Prosi se obilne udeležbe.

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Kaj toče majhen sem možic!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil,
ker sem Kathreinerjevo kavo pil.

Pristna samo
v izvornih zavojih
z imenom
Kathreiner.

Nihče naj bi ne pil
močno razburjajoče zr-
nate kave nemešane!

**Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava**

sama se je obnesla za
najokusnejšo primes,
ki lahko
prebavna,
redilna in
krvotvorna
speši zdravje.

Otroke
bi bilo samo
še navajati
Kathreinerjevo
kave.

Kašelj!

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušer o
olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe
pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko
«Tri jelke». — Zaloga pri 24—5

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu **Idrije in okolice** uljudno naznanjam, da sem svojo
nanovo urejeno

trgovino z urami, srebrnino in zlatnino otvoril v Idriji

v hiši **gospoda Paa**, poprej tvrdka Ludovik Potočnik. — Potrudil se bom
slav. občinstvu postreči s finim blagom, ceno in točno, kakor tudi najvest-
neje izvrševati v mojo stroko spadajoča dela.

Z odličnim spoštovanjem

IVAN RAVNIHAR
urar, trgovec z zlatnino in srebrnino.

